

<https://romkat.ro/2018/10/16/elhunyt-daczo-arpad-erno-p-lukacs/?fbclid=IwAR2yaTpeuvxwUxVFWWkj3gIt91afHVqisMgpbeybJhbRUrtV9weMcbZjCp0>

RomKat.ro

Elhunyt Daczó Árpád-Ernő P. Lukács

Szerző: **Szerk.** 2018. október 16.

Életének 97. évében, szerzetességének 78., papságának 73. évében október 16-án, este fél 7-kor elhunyt Daczó Árpád-Ernő P. Lukács ferences szerzetes. Temetése 2018. október 19-én, pénteken a dési ferences templomban a déli 12 órakor kezdődő engesztelő szentmiseáldozat bemutatása után, a dési Rózsahegyen található temetőben lesz.

†

Teremtő mennyei Atyánk akaratában megnyugodva és a boldog viszontlátás reményében közöljük, hogy

Daczó Árpád, P. Lukács OFM
rendi testvérünk

életének 97., szerzetességének 78., papságának 73. évében 2018. október 16-án elhunyt.

Temetése 2018. október 19-én, pénteken, a 12,00-kor (a dési ferences templomban) kezdődő engesztelő szentmiseáldozat bemutatása után, a dési Rózsahegyen található temetőben lesz.

P. Lukács 1921. május 16-án született Dédabisztrán, 1940. augusztus 27-én, Medgyesen öltötte magára Szent Ferenc ruháját a Kisebb Testvérek Rendjének Erdélyi Tartományában, és 1945. május 19-én, pünkösöd szombatján, Gyulafehérváron szentelték pappá. Lelkipásztori tevékenységét Marosvásárhelyen kezdete, majd a kényszerlakhelyen töltött időszak után 1957-1970 között csíksomlyói Kegyetemplom igazgatója volt. Ezt követően Szentágotán, Kósteleken, Déván, Marosillyén, Marosvásárhelyen és Fogarason tevékenykedett. 1994 óta a dési Ferences Kolostor lakója.

Életének, tevékenységének alapmotívumát – papi jelmondatának „Magasztalja lelkem az én uramat! Mert nagyot tett velem ő, a hatalmas és a szent!” (Lk 1,47-49) megfelelően – a Szűzanya iránti hála, az Ő tiszteletének előmozdítása képezte. A vallásos néprajz területén kifejtett tevékenységéért a Kriza János Néprajzi Társaság Életmű-díjjal tüntette ki és 2015-ben Magyar Örökség díjban részesült.

„Áldjon, én Uram, mi nővérünk, a testi Halál, ki minden élő embert megtalál.
(...) boldogok, akik szentséges akaratodhoz igazodnak, nem tesz kárt bennük második halál.”
(Szent Ferenc: *Naphimnusz* – Dsida Jenő fordítása)

A gyászoló ferences család és rokonai

1921. május 16-án Dédabisztrán, az Istenszéke alatt született P. Daczó Árpád-Ernő Lukács ferences szerzetes. A gimnáziumi osztályok elvégzése után serdülő fiúként egy évig a szászrégeni fatelepen dolgozott csontra lesóványodva, erősen alultápláltan, és célja nem lehetett több, mint a pusztá létfenntartás. Ekkor történt meg vele az első csoda: a körülmények szerencsés és véletlenszerűnek tűnő összejársása folytán 1937-ben felvették a székelyudvarhelyi ferences szerafikumba, felső gimnáziumi taníttatása költségeit a város ferences harmadik rendi családjai vállalták fel. Élete ekkor végleg összekapcsolódott a ferences lelkeséggel. A világháború éveiben az erdélyi ferences rendtartomány vajdahunyadi teológiáján, a Romániához tartozó Dél-Erdélyben elvégezte a főiskolát, és 1945. május 19-én, pünkösöd szombatján, azaz éppen a csíksomlyói kegytemplom búcsús ünnepén szentelte pappá Márton Áron püspök a ferences rend gyulafehérvári kis templomában.

Papi jelmondata: „Magasztalja lelkem az én uramat! Mert nagyot tett velem ő, a hatalmas és a szent!” (Lk 1,47-49).

Pappá szentelése után, 1946-1956 között Marosvásárhelyen volt zárdalelkész a rend régi, mára már lebontott kolostorában. Itt az ifjúságra tett nagy hatása miatt a kommunista hatalomátvétel után 1949. július 5-én letartóztatták, és a nyarat a Securitate pincéjében töltötte. A zárkában szigorú böjttel és imával kilencedet tartott Szent Mihály tiszteletére, kérve az erdélyi egyházmegye harcos védőszentjét, hogy szabadítsa ki fogságából. És a csoda ismét bekövetkezett: 1949. szeptember 29-én, Szent Mihály ünnepének estéjén váratlanul megnyitották cellája ajtaját, és ő valóban kiszabadult. Amikor 1951. augusztus 20-án az erdélyi ferenceseket internálták, előbb rövid ideig Máriaradnára, majd a háromszéki Esztelnekre került, ahol a népi gyógyászzal megismerkedve nemcsak a rendtársait, hanem a környékbeli falvak népét is éveken át gyógyította. 1957-ben véget ért az internálás korszaka, és a börtönből szabadult Márton Áron püspök jó diplomáciájának köszönhetően az addig lelagerezett ferencesek is saját templomaikba visszakerülve lelkipásztori tevékenységet végezhettek. Újabb csoda volt, hogy a három felterjesztett ferences közül a bukaresti állami hatóság egyedül az ő kinevezését hagyta jóvá Csíksomlyóra, és így 13 esztendeig a csodatevő Mária közvetlen közelébe került, ahová már régóta vágyakozott. Itt egyedül teljesített szolgálatot, végzett nem egy embernek való munkát, hiszen csupán csíksomlyói szolgálatának utolsó évében, 1970-ben került mellé P. Márk József atya. Ugyanebben az évben P. Écsy János atyával helyet cserélve került Szentágotára, ahol 1973-ig működött.

A csíksomlyói kegytemplomban és kolostorban kezdődött el P. Daczó Árpád-Lukács vallási néprajzi munkássága, mégpedig a vallási néprajzi tárgyi értékek gyakorlati megmentésének terén: összegyűjtötte a kolostor szétszóródott értékeit, csíki népművészetbe öltöztette a kegytemplomot, visszaállította a Kis-Somlyó keresztúti stációit és ledöntött keresztjeit. A kommunista diktatúra nehéz éveiben itt ismerkedett meg a népi Mária-tisztelet mélységével is.

A vallási néprajzzal való tudatos foglalkozás igénye a gyimesi csángó vidékhez tartozó Kostelegen merült fel benne, ahová 1973-ban került, és ahol először találkozott a népi Mária-kultusz egyik sajátos, ősrégi formájával, a Babba Mária

tiszteletével. Itt döbbsent rá arra, hogy neki a vallási néprajzzal tudományosan és hivatásszerűen is foglalkoznia kell, úgy, ahogyan azt számos előtte járó katolikus pap (például Ipolyi Arnold, Kálmány Lajos, Székely László) vagy református lelkész (például Illyés Endre) tették. A felismerés nyomán kapcsolatot keresett a kolozsvári egyetem Magyar Nyelv és Irodalomtudományi Tanszékével és a Román Akadémia kolozsvári Folklór Intézetével: Gálffy Mózes nyelvészprofesszor és Faragó József tudományos főkutató néprajzi terepmunkára ösztönözték. Így születtek meg első tudományos publikációi a Népismereti Dolgozatok sorozat 1980-as és 1981-es kötetében a gyimesi Babba Mária tiszteletéről és a gyimesi rekegő hiedelemköréről. Ezek a munkák voltak azok, amelyek P. Daczó Árpád-Lukács nevét tudományos körökben ismertté tették, hiszen a népi Mária-tisztelet addig ismeretlen vonatkozásaira (például a holdkultusszal összefüggő képzetekre) és a gyimesi hiedelemvilág ősi történeti rétegeire irányították a figyelmet.

Ettől kezdve minden szolgálati helyén – Kostelek (1973-1978), Marosillye (1978-1980), újra Marosvásárhely (1980-1989) majd legvégül Fogaras (1989-1994) – rendületlenül gyűjtötte a Csíksomlyóra vonatkozó néprajzi adatokat, de az erdélyi népi Mária-tisztelet megnyilvánulásait és történelmi idők ködébe vesző gyökereit bemutató könyvének megírására csak 1994-ben történt nyugdíjazása után, a dési kolostor csendjében keríthetett sort. Ekkor már látása erősen meggyengült, de a tervezett nagy munkáját a Szűzanya segedelmével 2000-ben – nyolcvanéves korára! – sikerült befejeznie. A Csíksomlyó titka. Mária-tisztelet a néphagyományban című könyve (Csíkszereda, Pallas-Akadémia Könyvkiadó, 2000) „korszerű” szóval mondván interdiszciplináris módszerrel született munka, hiszen a szerző a vallásos folklór adatai mellett az élő nyelv emlékeit, a helyneveket, az írott történelmi forrásokat és a művészettörténeti emlékeket is vallatóra fogta, és merész következtetésekig jutott.

A vallási néprajzi gyűjtőmunkával való évtizedes foglalkozás eredményeként, a korábbi gyűjtések anyagából, Takács György magyarországi néprajzkutató segítségével egy másik nagyon fontos könyvet is sikerült egybeszerkesztenie. A Hosszú utak megszomorodának. Archaikus népi imádságok, ráolvasók, szentes énekek Erdélyből és Moldvából című kötet (Budapest, Magyar Napló, 2003) tudományos jelentősége óriási, hiszen a Székelyföldről és Belső-Erdélyből nem rendelkezünk tetemesebb mennyiségű archaikus népi imaszöveggel. Csíksomlyó csodás világa, a kegyhely titka továbbra is foglalkoztatta, és noha már 90. életéve felé közeledett, Csíksomlyó ragyogása címmel megírta újabb könyvét a csíksomlyói kegyhelyen ma is megtapasztalható napkultuszról (Csíkszereda, Pallas-Akadémia, 2010).

P. Daczó Árpád-Lukács hosszú élete folyamán gyakorló lelkipásztorként is újra meg újra hitet tett amellett, hogy a papi pasztorációs tevékenységet a helyi, történelmileg kialakult vallásos lelkiségre kell alapozni. Ennek jegyében jelentette meg 1992-ben a Népünk hitvilága című kis füzetét is, amelyet a gyulafehérvári egyházmegye papjainak szánt, és amelyben személyes tapasztalatok alapján élményszerűen fejtegeti a hivatalos és népi vallásosság viszonyának fogas kérdéseit. (Az életpálya forrása : Keresztény Szó, 2012. május)